

5 NOVOVĚK

Objevení nových míst

Odříkáme verš a dostáváme se do novověku. Před námi vidíme předměty – loď vyrobenou z papíru, vlajku a glóbus. Žáci poznávají vlajku a diskutují o dalších předmětech. Zjišťují, že se ocitli v novověku. V této době proběhly velké společenské, kulturní a hospodářské změny. Novověk přinesl nové vynálezy a technologie, jako jsou parní lodě, železnice, telegrafy, telefony, rádia a další.

1. Úkol: Kryštof Kolumbus

Motivace:

V každé době se můžeme dozvědět o významné osobnosti, která posunula lidskou představivost a vědomosti o několik kroků dopředu. Takto to bylo i s tímto páнем jménem Kryštof Kolumbus.

Kryštof Kolumbus byl italský mořeplavec, který objevil zemi. Byl přesvědčený, že Země je kulatá. Chtěl najít novou cestu do Indie po Atlantiku. Bohužel se mu to nepodařilo přesvědčit portugalského krále, a tak se přestěhoval do Španělska, kde se trpělivě snažil přesvědčit tamější královskou rodinu. Nakonec se mu to podařilo.

Pojďme si v malých skupinkách napsat všechny informace a také najít nějaké nové v těchto knihách. Vyberte opravdu ty nejdůležitější.

Zadání:

Uvedte všechny informace o Kryštofu Kolumbovi, které znáte.

Pomůcky:

- ✓ Různé encyklopedie a knihy o Kryštofu Kolumbovi
- ✓ Internetové zdroje

2. Úkol: Portrét

Motivace:

Když byl Kolumbus na diplomatických návštěvách u královské rodiny všiml si, že všude kolem jsou pověšeny obrazy. Co na těch obrazech mohlo být namalované?

Ano, správně. Byly to portréty králů a jejich rodinný příslušníků. Portréty mají bohatou historii již od starověku. Můžeme ho vytvářet podle živého modelu, který nám pózuje.

To si dnes také vyzkoušíme. Jeden z vás usedne na židli a ostatní budou mít za úkol jej namalovat.

Nejprve si jemně tužkou načrtneme obrysy a poté již budeme malovat barvami.

Zadání:

Namaluj portrét živého modelu. Pokus se o skutečnou podobu.

Pomůcky:

- ✓ Tvrdý papír
- ✓ Tužka
- ✓ Temperové barvy
- ✓ Štětce apod.

3. Úkol: Výroba lodi

Motivace:

Na každou správnou dobrodružnou výpravu na moři potřebujeme loď. Jaké předměty by měly být na každé lodi? A z čeho můžeme loď vyrobit?

(Potřebujeme kormidlo, kotvu, plachty, posádku, výzbroj na obranu apod.)

Na takovou plavbu potřebujeme opravdu mnoho věcí. Nevíme totiž, na jak dlouho vyrážíme. Potřebujeme tedy také spoustu zásob.

Pojďme si takovou loď z papíru vyrobit. Vymyslete si každý, jak se bude jmenovat.

Zadání:

Postav loď z papíru a pojmenuj ji.

Pomůcky:

- ✓ Papír
- ✓ Psací potřeby
- ✓ Lepidlo apod.

4. Úkol: Orientace na mapě

Motivace:

Máme již postavenou loď, máme zásoby na mnoho dní a jsme připraveni na vyplutí. No jo, ale co takový kapitán musí umět, aby správně navigoval svou posádku a dovedl ji do cíle? Musí umět se dobře orientovat v prostoru a na mapě.

Před sebou vidíte mapu. Jak se v ní vlastně můžeme vyznat? Jaké jsou hlavní části, které musí znát každý dobrý námořník?

Modrá barva označuje vodu – jsou to tedy řeky, jezera, moře a oceány.

Co označuje zelená? Travnatá území a nížiny.

V neposlední řadě zde máme také hnědou. Ta označuje hory.

Vidíte ještě další barvy? Podle čeho se dá orientovat na moři? (podle hvězd, mapy, kompasu, světových stran apod.)

Zadání:

Vyhledejte na mapě danou barvu a určete, co označuje. Diskutujte s ostatními o možnostech orientace na moři.

5. Úkol: Orientace v prostoru papíru

Motivace:

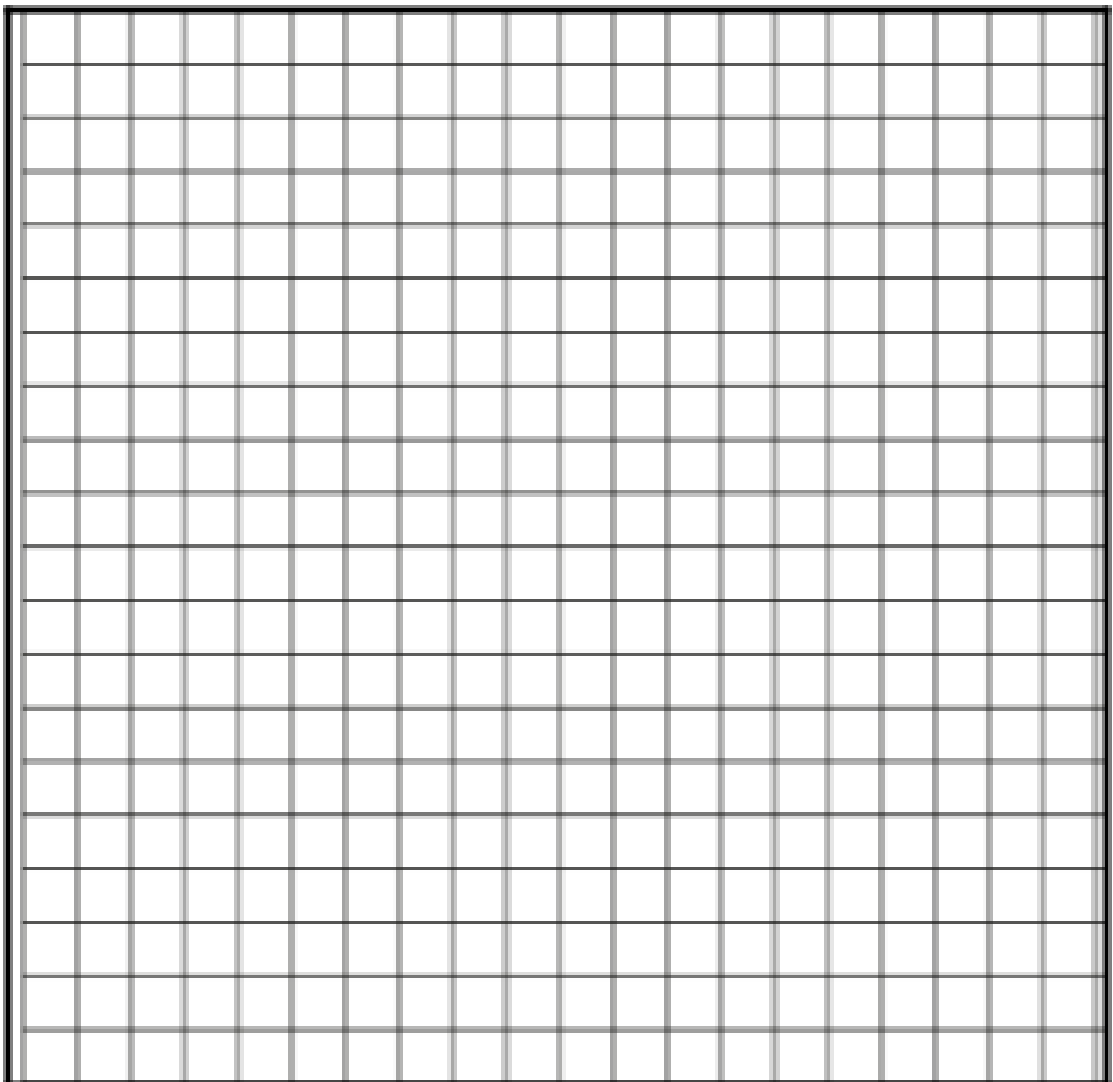
Je mnoho způsobu, jak se orientovat na moři. Jedním z nich je orientace pomocí kompasu. Na něm se nacházejí písmena S N W E, v češtině je to J S Z V. Víte, co tato písmena znamenají?

Ano, správně. Jsou to jih, sever, západ a východ.

My si vyzkoušíme, jak nám to půjde na papíře. Vždy budeme začínat od prvního okénka (vlevo nahoře). Od tohoto místa vám budu popisovat krok za krokem podle světových stran. Na konci každého slovního popisu si nakreslíme určitý obrázek.

Zadání:

Pozorně poslouchej popis trasy podle světových stran a na konci nakresli daný obrázek.

6. Úkol: Pohyby lodě

Motivace:

Vydali jsme se v dálky na dobrodružnou plavbu do neznáma. Známe již všechny podstatné věci k této plavbě. Víme, jak se orientovat na moři a máme zásoby jídla.

Představme si, že jsme na lodi. Slyšíme šumění moře a vlny pomalu narážejí do lodi. Moře je klidné a můžeme vidět velmi daleko. Dny plynou a my pořád vidíme pouze nádhernou modř. Pomalu se k nám blíží mračna a nevěstí nic dobrého. Bouře nás zasahuje v plné síle. Snažíme se všechny předměty na palubě upevnit a přežít tuto situaci.

Naštěstí se nám nic nestalo. My si nyní vyzkoušíme tuto situaci. Jeden z nás bude držet tuto lodičku, která bude ukazovat stav lodi. Podle této lodičky se budeme pohybovat. Ostatní budou tvořit loď, předměty na ní a posádku. Nepůjdeme tam ale najednou. Každý, kdo přijde na koberec, se představí. Řekne, co je, a zaujme svou pozici.

Zadání:

Pohybuj se podle ukazatele malé loďky.

Přemýšlej, jakou roli na lodi zaujmeš a zaujmi ji.

7. Úkol: Lod' a maják

Motivace:

Poté, co Kryštof Kolumbus doplul na pobřeží Jižní Ameriky, začali ji lidé zabydlovat. Protože se domníval, že doplul do Indie, pojmenoval původní obyvatelé jako Indos – Indové. Odtud se jim začalo říkat Indiáni.

Stavěla se nová města, dovážely se zde potraviny.

Jednou z dnešních častých zemin, které jíme, jsou brambory. Právě ty byly přivezeny z Jižní Ameriky, kde je obyvatelé jedli a pěstovali. Lidé se často usazovali u břehů vod. Tam zakotvili své lodě a postavili si maják, aby se v noci mohli orientovat, kde mají plout, a aby si nezničili své lodě.

Zadání:

Najdi cestu k přístavu podle majáku, ale nenaraz přitom do skal.

Pomůcky:

- ✓ Šátky podle počtu skupin

Pravidla hry:

Hráči se rozdělí do dvou družstev. První družstvo jsou námořníci na lodích a druhá skupina budou skály. Vedoucí bude maják, který je naviguje k přístavu. Námořníci si zavážou oči šátky.

Tímto si žáci blíže představí a prožijí, jaké to bylo pro námořníky v noci.

Skály se rozestaví v prostoru mezi námořníky. Skály vydávají zvukový signál „šššš“ a maják vydává zvukový signál „húúúú“.

Námořníci se snaží bez nárazu doplout k majáku.

Když námořník narazí do skály, stává se skálou.

Převzato z: [Hranostaj](#)

8. Úkol: Hra lodě

Motivace:

Postupem času se město rozrůstalo a do měst připlouvalo čím dál více lodí. Přivážely nejrůznější potřebné zásoby. S tímto byly spjaty nové zákony a poplatky, které se odváděly danému státu.

Nejen ze Španělska a Portugalska vyplouvaly lodě. Britské kolonie se rozrůstaly.

Jednoho dne už toho měli ve městě Bostonu dost a chtěli bojovat o americkou nezávislost. Stalo se tak 16. prosince 1773. Tento boj byl pojmenován Boston Tea Party, do češtiny překládáno jako Bostonský čajový dýchánek.

Proč si myslíte, že byl takto pojmenován?

Bylo to z důvodu zničení mnoha beden lisovaného čaje, které byly na lodích.

Vytvořme si na čtverečkovaném papíře čtverec 20 x 20 cm. Do něj si postavíme lodě:

- ✓ nejmenší loď = jeden čtverec
- ✓ malá loď = dva čtverce
- ✓ střední loď = tři čtverce
- ✓ velká loď = čtyři čtverce

Kolem každé lodě musí být prostor, který označuje vodu (moře).

Zadání:

Do prostoru vlož určitý počet lodí. Tvým úkolem je nalézt protivníkovu flotilu. Hra končí v momentě, kdy jeden z dvojice našel všechny lodě.

9. Úkol: Čajový dýchánek – dialogy v angličtině

Motivace:

Pojďme si udělat na počest této bitvy čajový dýchánek.

Tak jako tito lidé hovořili anglicky, tak i my budeme. Začneme představením, kdo jsme, odkud pocházíme, popíšeme své vlastnosti nebo to, jak vypadáme, jaké máme záliby, co každý den děláme, kde jsme již cestovali nebo kam bychom chtěli cestovat, jaké je počasí apod.

Zadání:

Udržuj komunikaci se svým kamarádem. Využij k tomu následující témata.

Témata ke konverzaci:

- ✓ Introductions
- ✓ Where are you from?
- ✓ Giving personal informations
- ✓ My hobby
- ✓ My daily programme
- ✓ Weather
- ✓ Telling the time
- ✓ Travelling
- ✓ My favourite meal
- ✓ Dream job etc.

Pomůcky:

- ✓ Čaj
- ✓ Hrníček
- ✓ Dobroty

10. Úkol: Bingo na země

Motivace:

Procestovali jsme již spoustu zemí. Vyzkoušíme si, jak dané země znáte.

Udělejte si na papíře čtverečky o velikosti 3 x 3 cm. Napište do nich názvy států. Paní učitelka bude popisovat stát následující formou, např. mají tam croissanty, pijí tam víno a v hlavním městě je velká Eiffelova věž. Ty státy, které nebude učitel znát, může pouze říci, na kterém kontinentu leží a jak se v nich mluví, nebo rovnou řekne jeho název.

Zadání:

Napiš si do daných polí názvy států. Pozorně poslouchej popis státu a odhal jeho název. Vyškrtni si ho z tabulky, když ho budeš mít.

11. Úkol: I would like to sail to ...

Motivace:

Všichni máme spoustu snů, kam bychom se chtěli v životě podívat. Dnes toho můžeme dosáhnout, jsme přeci námořníci! Objevujeme a cestujeme. Vidíme mnoho ostrovů, poloostrovů, hor atd. Fantazii se meze nekladou.

Popřemýšlejte, kde všude už jste ve svém životě byli. Na papír napište, kam se chcete podívat. Jak se toto místo jmenuje, co tam budete dělat, jak dlouho tam budete apod.

Zadání:

Přemýšlejte, kde byste se chtěli podívat, a napište to na papír.

Klademe si otázky typu:

- ✓ Kde?
- ✓ Proč?
- ✓ Na jak dlouho?
- ✓ Co tam uvidí?
- ✓ Co ví o tomto místě?

12. Úkol: Vynález

Motivace:

Do šlo k velkému rozvoji vynálezů a technologií. Tyto předměty pomohly mnoha lidem. Železnice přepravila mnohem větší počet lidí než kočáry. Pro přenos informací pomocí kódovaného signálu na velké vzdálenosti se používal telegraf. Poté nastoupil telefon. Lidé si mohli pustit rádio, ve kterém poslouchali nejnovější zprávy anebo písničky.

I my se nyní pokusíme vymyslet novou věc, která bude prospěšná všem.

Zamyslete se, jaká věc by to mohla být.

Zadání:

Jsi vynálezce. Přemýšlej nad novým předmětem, který bude prospěšný pro lidstvo. Vymysli, jak bude vypadat, a vyrob ho z papíru.

Pomůcky:

- ✓ Papír
- ✓ Pastelky nebo fixy

13. Úkol: Zápis do novin

Motivace:

V novověku se stala spousta věcí. Lidé se přestali tolik bát a cestovali i tam, kde neměli mapu. Objevili díky tomu Ameriku.

Pojďme si dnešní den společně zrekapitulovat.

Vaším úkolem bude podle svého uvážení tyto informace zapsat do svých novin.

Zadání:

Na papír zapiš informace, které sis zapamatoval z dnešního dne.

Napiš svůj velký den a zašifruj ho pomocí Morseovy abecedy.

Morseova abeceda

Písmeno	Kód	Pomocné slovo
A	.-	akát
B	-...	blýskavice
C	-.-.	cílovníci
D	-..	dálava
E	.	erb
F	..-.	Filipíny
G	---.	grónská zem
H	....	hrachovina
CH	----	chvátám k vám sám
I	..	ibis
J	.---	Jasmín bílý
K	-.-	krákorá
L	.-..	lupíneček
M	--	mává
N	-.	nástup
O	---	ó náš pán
P	.-.-	papírníci
Q	---.	kvílí orkán
R	.-.	rarášek
S	...	sobota
T	-	trám
U	..-	uličník
V	...-	vyučení
W	.-.-	vagón klád
X	---.	Xénokratés
Y	-.-.	ý se ztrácí
Z	-.-.	známá žena

Číslo	Kód
1	.----
2	..----
3	...--
4	....-
5	.....
6	-.....
7	--....
8	---...
9	----.
0	-----